

Školitelský posudek dis. práce Mgr. Daniely Čadkové: *Oslnění helénským sluncem. Recepce antiky v české literatuře 1880-1910*

Kolegyně Daniela Čadková předložila práci, již bychom mohli stručně charakterizovat jako text, v němž se propojují rysy kompendia sui generis s komparativními a analytickými studiemi, mj. inspirovanými tradicí české sémiotiky. Autorčino dlouholeté odborné zaměření se opírá o detailní znalost materiálu ve výtčeném období a samozřejmě o schopnost vytěžit z něj relevantní problémové okruhy a otázky. Sledování a klasifikace modelů či stereotypů recepce jsou v práci vždy provázeny otázkami po smyslu nebo významech, které byly antice v českém prostředí konce a přelomu 19. století přikládány.

I když mi jako školiteli po mém soudu nepřísluší přistoupit k podrobnému posouzení, musím se naproti tomu vyjádřit k celkové kvalitě práce, k jejím dosaženým výsledkům, jakož i k odborné dráze, která v ně vyústila. – Domnívám se, že už sama kompozice disertace prozrazuje širší a zároveň prohloubený přístup ke kulturnímu a k literárnímu fenoménu. Nejprve je nastíněn evropský kontext a zdůrazněna specifická antická tradice v souvislosti s evropskou kulturní pamětí. Prvním významovým jádrem práce je pak část pojednávající o antice jako modelu a o stereotypech tohoto vzoru (zvl. Řecko x Řím) v české reflexi s četnými komparativními přesahy k zahraničním analogiím. Mgr. Čadková se dále zaměřuje na exemplární náměty z antického světa a na toposy nebo modelové tematiky (např. nebe a slunce Hellady, winckelmannovský topos sochy, stereotypy krásy) či různé strategie v reprezentacích a zvýznamňování antických látek v českém prostředí. Dokládá, jak se petrifikace antických předloh, jejich takřka nedotknutelný kult stejně jako jejich pedagogické (etické) zatížení projeví nejen ve školní kanonizaci některých autorů a období, nýbrž také v překladatelské i literární činnosti.

Ve druhé podstatné části práce autorka analyzuje Vrchlického dramata s antickými náměty a jejich přijetí divadelní kritikou, povětšinou neopouštějící stereotypní koncepce antiky při hodnocení autorových moderních variací na starobylé látky. Spolu s následujícím rozborem reprezentací antiky ve Vrchlického poezii těmito analýzami recepce, ale především autorových dramát, jejich intertextových souvislostí a vazeb na soudobou moderní dramatickou tvorbu kolegyně Čadková významně přispěla k poznávání Vrchlického poetiky i dobového estetického diskurzu. Jakýmsi kontrastním „dovětkem“ k Vrchlického zpracováním nebo adaptacím jsou potom analýzy odlišných obrazů Karáskovy dekadentní antiky a známého protipostavení antiky a křesťanství u Machara. – V závěru práce Mgr. Čadková pregnančně shrnuje převažující aspekty české recepce antiky, osy a příznaky jejího konzervatismu a posléze tendence či způsoby odpoutávání se od klasických vzorů s nástupem moderny. Promyšleně koncipovanou práci doplňuje významná textová a obrazová příloha.

Celku dobře strukturované, přesvědčivé disertace jistě napomohly autorčiny dlouholeté výzkumy, badatelské zkušenosti (účast na konferencích, publikace) i pedagogické aktivity. Práce kolegyně Čadkové je materiálově fundovaná, resp. bohatě faktograficky podložená, blíží se východiskům i cílům recepční estetiky, ale také literární sociologie, krom jiného využívá demytizující metodiky V. Macury nebo J. Raka. Kombinuje detailní studium recepce a dobového diskurzu o antice se subtilními analýzami a podrobnými komparacemi básnických koncepcí a reprezentací.

Disertační práci Mgr. Daniely Čadkové plně doporučuji k obhajobě.

V Praze 21. 3. 2016

Prof. PhDr. Zdeněk Hrbata, CSc.